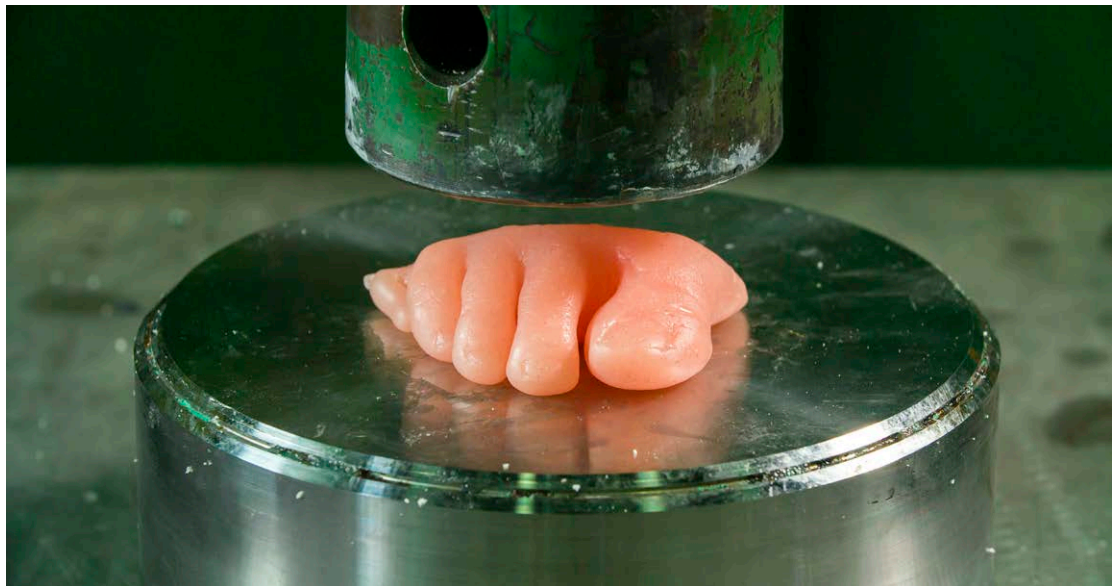

OHJEISTUS
MEDIATAIDETEOKSEN
MYYNTISOPIMUKSEN
TEKEMISEEN

AV-ARKKI
SUOMALAISEN
MEDIATAITEEN KESKUS

OHJEISTUS MEDIATAIDETEOKSEN MYYNTISOPIMUKSEN TEKEMISEEN

Tässä ohjeistuksessa on koottuna asioita, jotka mediataideteoksen myyntisopimukseen tulisi sisällyttää.

Kun puhutaan teoksen myynnistä, tulisi ensinnäkin selvittää, mitä myynnillä kulloinkin tarkoitetaan. Esimerkiksi jos teos myydään esitettäväksi televisiokanavalla, kyse on lisenssikaupasta, jolloin vain esitysoikeus (esimerkiksi tietty määrä esityskertoja tietyssä aikajaksossa) vaihtaa omistajaa sovittua korvausta vastaan. Myös taidemuseot ja kokoelmat voivat ajoittain ostaa rajattuja esitysoikeuksia, jolloin kyse on myös lisensoinnista.

Tämän julkaisun ohjeistus koskee tilannetta, jossa mediataideteoksen ostajana on yksityishenkilö, kokoelma tai museo, joka haluaa liittää teoksen osaksi taidekokoelmaansa. Tällöin ostaja saa oikeuden tietyn ehdoin esittää teosta julkisesti sekä kopioida ja muuttaa tiedostomuotoja teoksen arkistoinnin ja esityskelpoisena säilymisen takaamiseksi, eikä esityskertojen määrä tai ajankohta ei ole rajattu.

On hyvä, jos sopimus on selkokiehinen. Taiteilijat ja teosta hankkivat tahot ovat harvoin lainsäädännön asiantuntijoita, joten monimutkaista tekstiä tulisi välttää.

Suomessa on tekijänoikeuslainsäädäntö, joka jo osaltaan määrittää osapuolten oikeuksia – ihan kaikkea ei siis tarvitse kirjata auki teosmyyntisopimukseen. On kuitenkin tärkeä, että kaikesta sovittavien oikeuksien kannalta olennaisesta sovitaan kirjallisesti.

Teosmyyntisopimus/-hankintasopimus tulee aina muotoilla teoskohtaisesti, jotta saadaan aikaiseksi mahdollisimman hyvin kullekin teokselle soveltuva sopimus. Teoksen luonteen lisäksi sopimuksen sisältöön vaikuttaa se, kuka teoksen ostaa: esimerkiksi julkinen museo, yksityinen keräilijä ja internet-jakelija voivat tarvita erilaiset sopimukset. Sopimusasioissa onkin aina suositeltavaa kääntyä lakimiehen ja tekijänoikeusjärjestöjen puoleen.

Nämä asiat tulee sisällyttää mediataiteen myyntisopimukseen:

1. Sopimuksen osapuolet / sopijapuolet.....	3
2. Teoksen hankintatiedot	4
3. Hankintaan sisältyvä materiaali	5
4. Ostajan oikeudet	7
5. Teoksen esittäminen ja installointi	9
6. Krediittitiedot	10
7. Teoksen dokumentointi.....	10
8. Julkinen materiaali teoksesta	11
9. Tekijänoikeuksien määrittäminen	11
10. Sopimus.....	12

Liitteet:

Malli mediataideteoksen myyntisopimuksesta.....	13
Malli autenttisuustodistuksesta.....	17

1. SOPIMUKSEN OSAPUOLET

Tässä kohdassa ilmaistaan, keiden kesken sopimus on solmittu. Osapuolina ovat tavallisesti ostaja (museo, kokoelma, yritys tai yksityishenkilö) ja myyjä (taiteilija, tuotantoyhtiö tai välittäjä).

Yleensä sopimukseen kirjataan otsikon “Sopimuksen osapuolet” alle ostajan ja myyjän nimi, Y-tunnus (tai henkilötunnus, jos osapuolella ei ole Y-tunnusta) ja osoite.* Halutessa voi kirjata myös muita yhteystietoja, kuten puhelinnumeron tai sähköpostiosoitteen.

Jos myyjänä on tuotantoyhtiö tai galleria, joka on vastannut teoksen tuotannosta, tulisi sen ennen kauppaa hankkia sopimuksella kaikki asianmukaiset oikeudet itselleen, jotta voisi sen jälkeen myydä (tai lisensoida tai vuokrata) edelleen teoksen. Tällöin sopimus tehdään vain ostajan ja välittäjän kesken. Kun myynti on tapahtunut, välittäjätaho tilittää taiteilijan kanssa solmitun sopimuksen mukaisesti taiteilijalle tämän osuuden saadusta summasta.

Jos välittäjänä on galleria, joka ei ole tuottanut teosta, saattaa kolmikantasopimus, jossa osapuolina ovat ostaja, taiteilija ja välittäjä olla perusteltu. Kolmikantasopimuksissa voi tosin olla hankala määrittää osapuolten keskinäisiä vastuuta ongelmatilanteissa tai sitä, miten toimia, jos joku osapuolista kuolee tai lakkauttaa toimintansa.

Tässä ohjeistuksessa käytetään termiä “MYYJÄ” viittaamaan teoksen ja sen oikeudet omistavaan tahoon – esimerkiksi taiteilijaan, taiteilijan perikuntaan tai teoksen tuottaneeseen organisaatioon, jolla on taiteilijalta kaikki tarvittavat oikeudet hoitaa kauppa hänen puolestaan.

* Näitä tietoja tallennettaessa tulee huomioida GDPR-tietosuoja-asetukset.

2. TEOKSEN HANKINTATIEDOT

Tähän kohtaan kirjataan perustiedot teoksesta, kuten:

- **Taiteilijan nimi**

- **Teoksen nimi**

Jos teoksella on esimerkiksi erikseen englannin- ja suomenkielinen nimi, kumpi on teoksen ensisijainen nimi? Kaikki eri kieliversiot nimestä kannattaa kirjata.

- **Valmistumisvuosi**

- **Tekniikka**

- **Hinta**

Sopimuksessa on ilmaistava, sisältääkö hinta arvonlisäveron (sis. alv 24 % / sis. alv 0 %), vai laskutetaanko arvonlisäveroa myyntihinnan hinnalla päälle (+ alv 24 %).

Mikäli myyjä on arvonlisäverovelvollinen, sovelletaan mediataideteoksen myynnissä myös ensimyyntin yhteydessä 24 % arvonlisäveroa.

- **Hankittu**

Paikka (esimerkiksi taiteilijalta / näyttely X / galleria Y tms.)

Erotuksena muilla välineillä toteutetuista taideteoksista, tulee digitaalisessa taiteessa hankintatietoihin kirjata myös teoksen teknisiä tietoja. Linearisessa audiovisuaalisessa teoksessa teknisiin perustietoihin kuuluu mm:

- **Esitysformaatti**

Esittämiseen käytettävä tiedostomuoto (esimerkiksi ProRes 422)

- **Teoksen master-formaatti, koodekki ja resoluutio**

Laatu, jolla teos on toteutettu – paras mahdollinen laatu

- **Kesto**

- **Ääni**

- **Kuvasuhde**

- **Väri**

Teoksen tiedoissa on tärkeä muistaa mainita teoksen edition (sarja) suuruus. Editio ilmaisee sen määrän teoksia, joka kyseisestä työstä voidaan myydä kokoelmiin tai keräilijöille. Yleisiä mediataiteessa ovat 3–5 kappaleen editiot. Mitä suurempi editio, sitä edullisemmaksi yksittäisen teoksen hinta määritellään.

Editio ensimmäinen luku kertoo, monesko myyty kappale on kyseessä. 1/5 tarkoittaa, että kyseessä on ensimmäinen myyty kappale kyseisen teoksen viiden kappaleen editiosta.

Editio-tietona sopimukseen kirjataan esimerkiksi:

- **Onko teoksen editio rajattu: Kyllä / ei**

- **Editio: _/_ (esim 1/5)**

- **Onko teoksesta taiteilijan kappaleita (artist's proof): Kyllä, _ kpl / ei**

(Taiteilijan kappaleet ovat taiteilijan omaan kokoelmaan jääviä teoskappaleita).

3. HANKINTAAN SISÄLTYVÄ MATERIAALI

Tässä kohdassa kirjataan, mitä materiaaleja, aineistoja ja ohjeistuksia teoksen myynnin yhteydessä ostajalle toimitetaan. Jos kyseessä on teos, jossa on useita eri elementtejä, esimerkiksi tilaan rakennettava installaatioteos, on ostajalle toimitettava myös lista ja dokumentaatio hankintaan sisältyvistä teoksen elementeistä. Useimmiten mediataideteoksen myynnin yhteydessä toimitetaan seuraavia asioita:

3.1. ITSE TEOS

Jos kyseessä on audiovisuaalinen, digitaalisesti tuotettu mediataideteos:

- **Teoksen master-tiedosto**

Teos toimitetaan ostajalle aina mahdollisimman laadukkaana tiedostona. Lisäksi, mikäli teos sisältää tekstiä tai puhetta ja siitä on esimerkiksi englanniksi tekstitetty versio, tulee sopimukseen kirjata, koskeeko kauppa myös tekstitettyä versiota teoksesta. Jos teosta ei ole tekstitetty, tulee sopimukseen kirjata, onko teoksen ostajalla oikeus tarvittaessa tekstittää teos eri kielille ja tuleeko myyjän hyväksyä tekstitystä varten tehdyt käännökset.

Jos teoksen ostaa yksityishenkilö tai muu taho, jolla ei ole esimerkiksi omassa organisaatiossa osaamista muuntaa tiedostoja eri esitysformaateihin, saattaa ostaja pyytää teoksen jossain katselun kannalta itselleen sopivassa tiedostomuodossa. Tällöin tästä sovitaan myyntisopimuksessa esimerkiksi sanoin:

- **Yksi esityskopio teoksesta formaatissa xx**

Jos kyseessä on koodia sisältävä teos (vuorovaikutteinen tai generatiivinen teos, verkkotaideteos) on sen esittäminen usein haastavampaa. Tällaisille teoksille yksi master-tiedosto ei riitä, vaan teos koostuu yleensä useammasta osasta. Asian voi ilmaista esimerkiksi näin:

- **Tietokoneohjelma ja sen lähdekoodi sekä muut tarvittavat tiedostot teoksen arkistointia, esittämistä ja välittämistä varten**

Jotkut taiteilijat eivät halua luovuttaa lähdekoodia teoksen mukana. Tämä on neuvotteluasia. On kuitenkin teoksen arkistoinnin ja konservoinnin sekä tulevan käytön kannalta ehdottoman järkevää, että lähdekoodi olisi myös ostajan (esimerkiksi museo) hallussa. Sopimukseen voidaan myös kirjata, että ostaja ei saa luovuttaa lähdekoodia oman organisaationsa ulkopuolelle.

3. HANKINTAAN SISÄLTYVÄ MATERIAALI

3.2. TRAILERI JA STILL-KUVAT

• Traileri teoksesta

Traileri, eli esittelyfilmi, on mainostarkoituksiin käytettävä, lyhytkestoinen kokoelma audiovisuaalisen teoksen kohtauksia – eräänlainen esittelyvideo. Myyjä toimittaa ostajalle trailerin teoksesta osana kauppaa.

Vaihtoehtoisesti voidaan sopia, että ostajalla on oikeus valita itse katkelma teoksesta markkinointikäyttöön. Käytännössä on kuitenkin molempien osapuolten kannalta parempi, että myyjä toimittaa kaupan yhteydessä myös trailerin. Tällöin myyjä määrittelee trailerin sisällön ja keston itse, sen sijaan että antaa ostajalle oikeuden valita satunnaisen kohdan teoksesta markkinointikäyttöön.

Trailerin kesto voidaan määritellä sopimuksessa. Ostaja voi halutessaan toivoa eri pituisia trailereita eri käyttötarkoituksiin. Samoin myyjä voi halutessaan kieltää trailerin leikkaamisen ja liittämisen pätkittynä muuhun kuvamateriaaliin, esimerkiksi osaksi museon televisiomainontaa (katso kohta Teoksen esitysoikeudet).

• Still-kuvia teoksesta (1–4 kpl)

Still-kuvista sovittaessa tulee määritellä, mihin käyttöön ostaja saa kuvia käyttää. Annetaanko ostajalle esimerkiksi lupa tehdä postikortteja myyntiin videoteoksesta otetusta pysäytyskuvasta? Useimmiten still-kuvien käyttö rajataan viestintä- ja tiedotuskäyttöön. Yksi mahdollinen sanamuoto on: “Still-kuvia (1–4 kpl) teoksesta OSTAJAN viestintäkäyttöön ja edustamaan teosta OSTAJAN teostietokannoissa, verkkosivuilla ja julkaisuissa”.

Myyjä voi myös antaa ostajalle luvan ottaa itse still-kuvia teoksesta viestintä- yms käyttöön. On kuitenkin suositeltavaa, että myyjä valitsee itse, mitkä still-kuvat edustavat parhaiten teosta, ja toimittaa käytettävät kuvat teoksen mukana.

3.3. AUTENTTISUUSTODISTUS

Jotkut ostajat haluavat teoksesta autenttisuustodistuksen. Autenttikointi on todentamista; aidon erottamista epäaidosta, väärentämättömän erottamista väärennetyistä. Autenttisuustodistus on yksinkertainen dokumentti, jossa taiteilija tunnustaa teoksen tekemäkseen – eli vakuuttaa, ettei kyseessä ole laitton kopio teoksesta.

Tämän ohjeistuksen liitteenä on yksinkertainen malli mediataideteokselle soveltuvasta autenttisuustodistuksesta.

4. OSTAJAN OIKEUDET

Tämän osion alkuun kirjataan, että Teos liitetään X (museon / säätiön / henkilön) kokoelmiin.

“OSTAJALLA on oikeus ilman erillistä tekijänoikeuteen perustuvaa lupaa tai korvausta käyttää teosta seuraavasti” tai vastaavan lauseen jälkeen luetellaan ostajan oikeudet.

Näihin oikeuksiin kirjataan muun muassa se, missä yhteyksissä ja missä tiloissa ostajalla on oikeus esittää teosta sekä se, mitä oikeuksia ostajalla on arkistoida teosta ja muuntaa teostiedostoja erilaisiin formaatteihin taatakseen teoksen säilymisen ja esityskelpoisuuden myös tulevaisuudessa.

4.1. TEOKSEN ESITYSOIKEUDET NÄYTTELYKONTEKSTISSA

Usein sovitaan, että ostajalla on oikeus sekä näyttää itse teosta omissa tapahtumisissaan että lainata sitä ulkopuolisille, näyttelytoimintaan erikoistuneille tahoille:

- OSTAJALLA on oikeus rajoituksetta esittää teosta taiteilijan antamien ohjeiden mukaan näyttelyissä, joissa OSTAJA on organisoiija tai yhteistyökumppani.
- OSTAJA saa lainata teosta museoiden tai muiden näyttelytoimintaan erikoistuneiden toimijoiden näyttelyihin.

Tässä yhteydessä kannattaa mainita erikseen vielä koulutus- ja tutkimuskäytöstä:

- OSTAJA saa / ei saa (valitse vaihtoehto) esittää teosta tai sen osia koulutus- ja tutkimustarkoituksissa omien tilojensa yhteydessä.

4.2. TEOKSEN ESITYSOIKEUDET VERKOSSA

Verkossa tapahtuva esittämistä koskevissa kysymyksissä myyjän ja välittäjän kannattaa olla tarkkana. On vaikea tietää, millä kaikilla tavoilla teoksia tullaan tulevaisuudessa esittämään ja vuokraamaan verkossa tai muissa tulevaisuuden teknisissä ympäristöissä. Meidän on tänään lähes mahdotonta kuvitella min-käläisiä tulevaisuuden museot tai verkkopalvelut ovat.

Myyjän ja välittäjän kannattaa harkita tarkkaan, saako ostaja oikeuden esittää teoksen verkossa kokonaisuudessaan. AV-arkki suosittelee verkkoesittämisen rajaamisen markkinointitarkoituksia varten tuotettuun traileriin, joka on tämän ohjeistuksen kirjoitushetkellä vallitseva käytäntö:

- OSTAJA saa ilman erillistä korvausta esittää verkossa MYYJÄN toimittamaa traileria teoksesta OSTAJAN toimintaan liittyvissä viestintä- ja markkinointitarkoituksissa.

Myyntihinnan tulee olla huomattavasti korkeampi, jos ostaja kuitenkin haluaa oikeuden esittää koko teoksen verkossa ja myyjä tähän suostuu. Lisäksi sopimukseen tulee kirjata, millä tavoin teosta saa käyttää verkossa (halutaanko esimerkiksi rajata kaupallinen, video on demand -tyyppinen esittämismuoto sopimuksen ulkopuolelle), sekä kuinka pitkäksi aikaa esitysoikeudet annetaan. Ei ole yleisesti suositeltavaa antaa hyvin pitkiä tai ikuisia oikeuksia verkkoesittämiseen. Kannattaa myös varmistaa, ettei vahingossa myönnä ostajalle yksinoikeutta verkkojakeluun, jolloin ainoastaan ostaja saisi esittää teosta verkossa.

4.3. TEOKSEN ARKISTOINTI, KOPIOIDEN TEKEMINEN JA SIIRTÄMINEN TULEVIIN ESITYSFORMAATTEIHIN

On tärkeä sopia siitä, että ostaja saa ottaa teoksesta varmuus- ja esityskopioita sekä muuttaa esitysformaattia, jos teoksen säilyttäminen tai esittäminen sitä jatkossa edellyttää. Tiedostomuodot muuttuvat jatkuvasti: esimerkiksi näiden ohjeiden kirjoitushetkellä suosittu ProRes 422 -tiedostomuoto saattaa viidentoista vuoden päästä olla lähes käyttökelvoton. Arkistointia ei myynnin jälkeen voida velvoittaa myyjän tehtäväksi.

OSTAJA on kopioidessaan teosta ja muuttaessaan esitysformaattia velvollinen huolehtimaan teoksen alkuperäisen laadun ja taiteellisen sisällön säilymisestä. Asian voi ilmaista esimerkiksi näin:

- OSTAJA saa kopioida teosta tämän sopimuksen mukaisiin käyttötarkoituksiin ja uusiin käyttöön tuleviin esitysformaatteihin, pitäen kuitenkin esitystilanteen pohjana TAITEILIJAN ohjeita ja huomioita esityskontekstista.
- OSTAJA saa ottaa teoksen media-aineistosta tarpeellisiksi katsomiaan arkistokopioita.

Joskus sopimuksissa mainitaan lisäksi, että ostajan oikeuksia ei ole rajattu ajallisesti.

5. TEOKSEN ESITTÄMINEN JA INSTALLOINTI

Tässä osiossa määritellään, miten teosta saa esittää. Suomessa on tällä hetkellä jokseenkin vakiintunut kokoelmien mediataideteosten hankintasopimuksissa seuraava sanamuoto, jota toki voi tarpeen mukaan muokata:

- **TAITEILIJA** toimittaa **OSTAJALLE** yksityiskohtaiset ohjeet teoksen installoinnista, joita noudatetaan niin pitkälle kuin kohtuudella on mahdollista. Ohjeista on käytävä ilmi se vähimmäistarve, jonka esittäminen vaatii sekä tieto siitä, miten installointitapaa voi tarvittaessa muunnella. Ohjeista käy ilmi ainakin seuraavat tiedot: teoksen esittämiseen tarvittava laitteisto ja niiden vaatimukset, formaatti, kuvasuhde, resoluutio, esitystapa, tarvittava tila ja sen vaatimukset sekä piirros teoksen ja teososien ja mahdollisten muiden elementtien sijoittelusta näyttelytilaan.

Joskus halutaan kirjata, että taiteilija pyydetään mukaan teosten rakentamiseen ja installointiin aina kuin mahdollista.

Taiteilijan pitää toimittaa myynnin yhteydessä yksityiskohtaiset ohjeet teoksen installoinnista. Näiden ohjeiden sisältö vaihtelee teoskohtaisesti. Yksikanavaisen audiovisuaalisen mediataideteoksen osalta näistä ohjeista on ainakin käytävä ilmi ne tavat, joilla teosta saa esittää (sisältäen teoksen esittämisen projisointina, monitorissa, verkossa, päätelaitteilla), mahdollinen tekninen vähimmäistarve, jonka esittäminen vaatii (esimerkiksi monitorin koko tai projisointipinnan laatu), sekä tieto siitä, miten installointitapaa voi tarvittaessa muunnella tilan mukaan (tilan vaatimukset esimerkiksi koon tai valoisuuden suhteen).

Esityslaitteiston ja -formaattien määrittelyssä paras käytäntö olisi tehdä määritelmä laveasti – ei esimerkiksi rajata, että teosta voidaan esittää vain tietyn merkkisellä tai tyyppisellä näytöllä, jota ei ehkä ole kymmenen vuotta myöhemmin saatavilla. Tämä osaltaan takaa, että teoksella on pitkä elinikä: liian tarkka laitekohtainen rajaus vaikeuttaa teoksen esittämistä tulevaisuudessa.

Ideaalisti saataisiin kirjattua se, minkälaista tunnelmaa ja tarkkuutta installoinnilla haetaan ja minkä tasoinen laitteiston pitää vähintään olla, rajaamatta tekniikkaa liian tarkkaan. Yksi mahdollinen sanamuoto tämän ilmaisemiseksi on:

- **OSTAJA** käyttää ajanmukaisia esittämiseen soveltuvia laitteita varmistaen teoksen laadun säilymisen.

Yleensä esityslaitteisto ei kuulu teoshankintaan. Poikkeuksen tähän tekevät jotkut installaatiot, joissa esityslaitteisto on osa teosta. Joskus taas yksityishenkilö haluaa ostaa teoksen “avaimet käteen” periaatteella, installointivalmiina pakettiratkaisuna, sisältäen esityslaitteiston. Tällöin teknologiaratkaisu on kuitenkin teoksesta irrallinen hankinta, josta sovitaan erikseen.

Erityisesti museot ja suuremmat kokoelmat ovat kiinnostuneita saamaan taiteilijalta mahdollisimman kattavan tiedon siitä, mitä teos käsittelee ja miten se tulisi esittää. Museoiden hankintasopimukseen sisältyykin usein pyyntö saada taiteilijalta:

- Kirjoitettu ja graafinen/kuvallinen esitys teoksen konseptista

6. KREDIITTITIEDOT

Krediittitiedoissa määritellään, mitä teos- ja tekijätietoja ostaja on velvoitettu ilmoittamaan teoksen esittämisen yhteydessä. Näitä ovat yleensä ainakin:

- **Taiteilija**
- **Teoksen nimi**
- **Teoksen valmistumisvuosi**
- **Tekniikka**
- **Kesto**

Lisäksi tähän listataan muut mahdolliset tekijyydet, jotka taiteilija haluaa mainittavan, kuten: ohjelmointi, esiintyjät, musiikki, aikaisemmat esityspaikat tai mainittavat tekniset tiedot, kuten:

- **Teoksen master-formaatti ja koodekki**
- **Tietokoneohjelma**
- **Ääniraidan formaatti ja koodekki**
- **Esitystapa**
- **Editio**

7. TEOKSEN DOKUMENTOINTI

Sopimuksessa tulee huomioida käytännöt teoksen dokumentoinnin suhteen. Jotkut ostajat haluavat, että myyjä toimittaa teoshankinnan yhteydessä heille digitaalisen valokuvan teoksesta, joka edustaa teosta heidän teostietokannoissaan sekä julkisuudessa. Yleisempää on sopia, että ostajalla on oikeus itse dokumentoida teos valitsemassaan muodossa edustamaan teosta teostietokannoissa sekä julkisuudessa.

Taiteilijan kannalta reilu käytäntö on se, että taiteilijalla on oikeus saada ostajan teoksesta ottamia kuva- ja videodokumentaatioita tiedotuskäyttöön, vaikka hänellä ei olekaan oikeutta luovuttaa kuvia kolmannelle osapuolelle ilman ostajan lupaa. Usein ostajan, esimerkiksi museon, dokumentaatio teoksesta on ammattimaisemmin toteutettu kuin taiteilijan itse tekemä dokumentaatio. On siis taiteilijan etujen mukaista, että hän voisi myös itse käyttää ostajan tekemää dokumentaatiota esitelläkseen teostaan. Joissain tapauksissa ostaja saattaa haluta taiteilijalta korvauksen taiteilijan työstä ottamansa dokumentaation käyttämisestä. On siis hyvä sopia menettelystä jo myynnin yhteydessä.

Asia voidaan ilmaista esimerkiksi seuraavalla tavalla:

- **OSTAJALLA on oikeus dokumentoida teos valitsemassaan muodossa omaan viestintäänsä.**
- **TAITEILIJALLA on oikeus saada teoksesta otettuja valo- ja videokuvia käyttöön.**
- **TAITEILIJALLA ei ole oikeutta luovuttaa kuvia kolmannelle osapuolelle ilman OSTAJAN lupaa.**

Valokuvien käytössä on muistettava huomioida valokuvaajan tekijänoikeus valokuviinsa.

8. JULKINEN MATERIAALI TEOKSESTA

Kohdassa halutaan vielä varmistaa, että ostajalla on oikeus käyttää myyjän toimittamaa traileria (tai itse valitsemaansa katkelmaa teoksesta, mikäli näin on sovittu) ja still-kuvia sekä ottamaansa dokumentaatiota teoksesta omassa viestinnässään.

- OSTAJALLA on oikeus käyttää teoksesta otettuja kuvia ja traileria osana omaa viestintäänsä.
- OSTAJALLA ei ole oikeutta antaa kuvamateriaalia tai teostraileria oman näyttelytoimintansa ulkopuolella kolmannen osapuolen käyttöön ilman MYYJÄN lupaa.

9. TEKIJÄNOIKEUKSIEN MÄÄRITTÄMINEN

Taiteilijalla on tekijänoikeuslain määrittelemiä oikeuksia, joita ei voi sopimuksellakaan sivuuttaa:

- TAITEILIJA pidättää itselleen tekijänoikeuslain mukaiset oikeudet valmistaa ja levittää teosta.

Mediataideteos saattaa kuitenkin sisältää kolmansien osapuolten sisältöä (esim. musiikkia tai kuvallaisia), jolloin yhteen teokseen saattaa kohdistua useita tekijänoikeuksia. On tärkeä selvittää, että myyjä on hankkinut teokselle kaikki tarvittavat luvat näiden käyttämiseen teoksessa.

Tekijänoikeuskysymykset ovat oma laaja ja tärkeä aiheensa, johon tässä ohjeistuksessa ei paneuduta. AV-arkki on julkaissut vuonna 2018 ohjeen musiikin tekijänoikeuksista mediataideteoksessa, jossa yhdistyy kuvaa ja ääntä. Ohjeistukseen kannattaa tutustua, mikäli myytävässä teoksessa on musiikkia.

Sopimuksessa myyjän tulee vakuuttaa omaavansa oikeudet kaikkeen teoksessa käytettyyn materiaaliin:

- MYYJÄ vakuuttaa hallitsevansa kaikkia teoksen esittämiseen ja muuhun tämän sopimuksen mukaiseen käyttöön liittyviä ja Suomen tekijänoikeuslain pohjalta syntyneitä kolmansien osapuolien tekijänoikeuksia, ja siirtämään ne tämän sopimuksen mukaiseen käyttöön. MYYJÄ vastaa mahdollisista kolmansien osapuolten esittämistä teokseen liittyvistä tekijänoikeuslakiin perustuvista vaatimuksista.

Joissain sopimuksissa pyydetään tästä vielä liitteenä lisätietoa:

- MYYJÄ toimittaa pyydetessä voimassa olevista kolmansien osapuolien sopimuksista allekirjoitetut tekijänoikeutta koskevat luovutustodistukset OSTAJALLE.

Esimerkiksi Kopioston verkkosivuilta (kopiosto.fi) löytyy mallisopimus tekijänoikeuksien siirrosta. Näitä kannattaa käyttää teosta tuottaessa.

10. SOPIMUS

- **Sopimuksen kappalemäärät**

Sopimuksesta on tehty kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle

- **Sopimuksen sitovuus**

Sopimukseen voidaan tehdä muutoksia vain kummankin osapuolen yhteisellä suostumuksella.

- **Sovellettava laki ja riidanratkaisu:**

Sopimuksesta mahdollisesti aiheutuvat erimielisyydet ratkaistaan sopijapuolten kesken ensisijaisesti neuvottelemalla.

Sopimuksesta mahdollisesti aiheutuvat ristiriitaisuudet, joista ei päästä kohtuullisessa ajassa neuvotteluteitse sovintoon, käsitellään _____ käräjäoikeudessa (esimerkiksi ostajan kunnan käräjäoikeus).

- **Paikka, aika ja allekirjoitukset**

ESIMERKKI SOPIMUKSESTA MEDIATAITEEN MYYNTIIN

Sopimuksen sisältö vaihtelee myytävän teoksen luonteen sekä ostajan toivomusten ja teoksen käyttötarkoituksen mukaisesti. Ei ole mahdollista luoda vain yhtä sopimusta, joka soveltuisi jokaiseen myyntitilanteeseen.

Alla on yksi esimerkki sopimuksesta, joka soveltuu esimerkiksi yksikanavaisen audiovisuaalisen mediataideteoksen (videoteos) myyntiin yksityishenkilölle, museolle tai kokoelmaan, kun sopijapuolina ovat ostaja ja kaikki sopimiseen tarvittavat oikeudet omaava myyjä (tuotantoyhtiö, välittäjä tai taiteilija).

Ammattikeräilijöillä – museoilla ja suuremmilla kokoelmilla – on useimmiten omat sopimus pohjansa. Myyjän kannattaa verrata ostajan sopimus pohjaa tähän ohjeistukseen ennen allekirjoittamista. Myyjä voi aina pyytää lisäyksiä ja muutoksia myös ostajan omaan sopimusmalliin.

Tätä ohjeistusta varten saimme käyttöömmä useiden kotimaisten kokoelmien sopimus pohjia, jotka olivat keskenään varsin samankaltaisia. Mallisopimus rakentuu näihin, kirjoitushetkellä laajalti käytössä oleviin mediataiteen hankintasopimuksiin, joista myös sopimuksen sanamuodot on pitkälti lainattu. AV-arkki ei ota minkäänlaista vastuuta mallisopimusten muokkaamisesta ja soveltamisesta käytäntöön. Tämä sopimus on vain suuntaa-antava ja tarkoitettu lähinnä pedagogiseksi materiaaliksi. AV-arkki suosittelee sopimusasioissa lakimiesten ja tekijänoikeusjärjestöjen palveluja.

SOPIMUS

i. Osapuolet

Tämä sopimus on solmittu seuraavien osapuolten välille:

Ostaja Nimi: _____(jäljempänä Ostaja)

Ostajan Y-tunnus/sotu:

Ostajan Osoite:

Myyjän Nimi: _____(jäljempänä Myyjä (tai halutessa Taiteilija, mikäli taiteilija myy teoksen itse))

Myyjän Y-tunnus/sotu:

Myyjän Yhteystiedot: Osoite / puhelin / sähköposti

2. Teoksen tiedot

Taiteilijan nimi:

Teoksen nimi:

Valmistumisvuosi:

Tekniikka:

Esitysformaatti:

Teoksen master-formaatti:

Kesto:

Ääni:

Kuvasuhde:

Onko teoksen editio rajattu: kyllä / ei

Editio: _/_ (esim 1 / 5)

Onko teoksesta taiteilijan kappaleita (artist's proof)? Kyllä, ___ kpl ___ ei

Hinta:

Hankittu:

3. Hankintaan sisältyvä materiaali

MYYJÄ toimittaa OSTAJALLE teoksesta seuraavat materiaalit:

- Teoksen masterin
- Trailerin teoksesta OSTAJAN viestintäkäyttöön ja edustamaan teosta OSTAJAN teostietokannoissa ja verkkosivuilla (ellei olla sovittu, että ostaja käyttää itse valitsemaansa katkelmaa teoksesta trailerina)
- Still-kuvia (1-4) teoksesta OSTAJAN viestintäkäyttöön ja edustamaan teosta OSTAJAN teostietokannoissa, verkkosivuilla ja julkaisuissa
- Installointiohjeet, joihin viitataan jäljempänä kohdassa Teoksen esittäminen ja installointi
- Yhden (1) autenttisuustodistuksen

4. Ostajan oikeudet

OSTAJALLA on oikeus ilman erillistä tekijänoikeuteen perustuvaa lupaa tai korvausta käyttää teosta seuraavasti:

- OSTAJALLA on oikeus rajoituksetta esittää teosta taiteilijan antamien ohjeiden mukaan näyttelyissä, joissa OSTAJA on organisoija tai yhteistyökumppani.
- OSTAJA saa lainata teosta museoiden tai muiden näyttelytoimintaan erikoistuneiden toimijoiden näyttelyihin.
- OSTAJA saa ilman erillistä korvausta esittää verkossa MYYJÄN toimittamaa traileria/katkelmaa teoksesta (valitse se, kummasta on sovittu sopimuksessa) OSTAJAN toimintaa koskevissa viestintä- ja markkinointitarkoituksissa.
- OSTAJA saa kopioida teosta tämän sopimuksen mukaisiin käyttötarkoituksiin ja uusiin käyttöön tuleviin esitysformaatteihin, pitäen kuitenkin esitystilanteen pohjana taiteilijan ohjeita ja huomioita esityskontekstista.
- OSTAJA saa ottaa teoksen media-aineistosta tarpeelliseksi katsomiaan arkistokopioita.

5. Teoksen esittäminen ja asennointi

TAITEILIJAJA toimittaa OSTAJALLE yksityiskohtaiset ohjeet teoksen asennoinnista, joita noudatetaan niin pitkälle kuin kohtuudella mahdollista. Ohjeista on käytävä ilmi se vähimmäistarve, jonka esittäminen vaatii sekä tieto siitä, miten asennointitapaa voi tarvittaessa muunnella.

Ohjeista käy ilmi ainakin seuraavat tiedot: teoksen esittämiseen tarvittava laitteisto ja niiden vaatimukset, formaatti, kuvasuhde, resoluutio, esitystapa, tarvittava tila ja sen vaatimukset sekä piirros teoksen ja teososien ja mahdollisten muiden elementtien sijoittelusta näyttelytilaan.

OSTAJA käyttää ajanmukaisia esittämiseen soveltuvia laitteita varmistaen teoksen laadun säilymisen.

6. Krediittitiedot

OSTAJA on velvoitettu ilmoittamaan seuraavat krediittitiedot teoksen esittämisen yhteydessä:

- Taiteilija:
- Teoksen nimi:
- Valmistumisvuosi:
- Tekniikka:
- Kesto:
- Muut mahdolliset tekijyydet tai tiedot, jotka mainittava:

7. Teoksen dokumentointi

OSTAJALLA on oikeus dokumentoida teos valitsemassaan muodossa omaan viestintäänsä.

TAITEILIJALLA on oikeus saada teoksesta otettuja valo- ja videokuvia käyttöönsä.

TAITEILIJALLA ei ole oikeutta luovuttaa kuvia kolmannelle osapuolelle ilman OSTAJAN lupaa.

8. Julkinen materiaali teoksesta

OSTAJALLA on oikeus käyttää teoksesta otettuja kuvia ja teostraileria osana omaa viestintäänsä.

OSTAJALLA ei ole oikeutta antaa kuvamateriaalia tai teostraileria oman näyttelytoimintansa ulkopuolella kolmannen osapuolen käyttöön ilman MYYJÄN lupaa.

9. Tekijänoikeuksien määrittäminen

TAITEILIJÄ pidättää itselleen tekijänoikeuslain mukaiset oikeudet valmistaa ja levittää teosta. MYYJÄ vakuuttaa hallitsevansa kaikkia teoksen esittämiseen ja muuhun tämän sopimuksen mukaiseen käyttöön liittyviä ja Suomen tekijänoikeuslain pohjalta syntyneitä kolmansien osapuolien tekijänoikeuksia, ja siirtämään ne tämän sopimuksen mukaiseen käyttöön. MYYJÄ vastaa mahdollisista kolmansien osapuolten esittämistä teokseen liittyvistä tekijänoikeuslakiin perustuvista vaatimuksista.

10. Sopimus

Sopimuksesta on tehty kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle

Sopimuksen sitovuus:

Sopimukseen voidaan tehdä muutoksia vain kummankin osapuolen yhteisellä suostumuksella.

Sovellettava laki ja riidanratkaisu:

Sopimuksesta mahdollisesti aiheutuvat erimielisyydet ratkaistaan sopijapuolten kesken ensisijaisesti neuvottelemalla.

Sopimuksesta mahdollisesti aiheutuvat ristiriitaisuudet, joista ei päästä kohtuullisessa ajassa neuvotteluteitse sovintoon, käsitellään _____ käräjäoikeudessa

Paikka ja aika

Allekirjoitukset

MALLI

AUTENTTISUUSTODISTUKSESTA

Autenttisuustodistus tulostetaan gallerian viralliselle paperille, jos teos tulee gallerian kautta (tai lisätään gallerian leima tms.)

Autenttisuustodistus / Certificate of Authenticity

- lisää tähän värikuva teoksesta installoituna / kuvakaappaus videomateriaalista

Taiteilijan nimi:

Teoksen nimi ja vuosiluku:

Teoksen master-formaatti:

Esitysformaatti:

Esitystapa:

Kesto:

Ääni:

Kuvasuhde:

Editio:

Hankintahinta: _____ euroa (sis. alv tai + alv 24%)

Hankinta:

Päiväys ja allekirjoitus taiteilijalta

Taiteilijan/gallerian yhteystiedot

AV-ARKKI

SUOMALAISEN MEDIATAITEEN KESKUS

AV-arkki | www.av-arkki.fi | [instagram.com/avarkki.fi](https://www.instagram.com/avarkki.fi)

OHJEISTUS MEDIATAIDETEOKSEN MYYNTISOPIMUKSEN TEKEMISEEN

Käsikirjoitus: **Kati Åberg**

Taitto: **Vesa Vehviläinen**

Julkaisija: **AV-arkki, suomalaisen
mediataiteen keskus** 2018

Kannen kuva: **Reija Meriläinen**: Crush (2016)

Tämä ohjeistus on tuotettu osana mediataiteen
välittäjäportaana kehittämishanketta, jota tukevat
Opetus- ja kulttuuriministeriö ja
Alfred Kordelinin säätiö.

Opetus- ja
kulttuuriministeriö

